

Міністерство освіти і науки України

**Український педагогічний університет імені Михайла Драгоманова
(Україна)**

Uniwersytet WSB Merito Chorzów (Польща)

Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie (Польща)

Państwowa Akademia Stosowanych w Chełmie (Польща)

**Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Pedagogiki
(Польща)**

Національний авіаційний університет (Україна)

**Кам'янець-Подільський національний педагогічний
університет імені Івана Огієнка (Україна) Інститут проблем
виховання НАПН України**

**«СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ»
присвячена 190-річчя УДУ імені Михайла Драгоманова**

Матеріали

Міжнародної науково-практичної конференції

Київ, 24 квітня 2024 р.

Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету соціології та соціальної політики Українського державного
університету
імені Михайла Драгоманова
(протокол № від року)

Редакційна колегія:

- Віктор АНДРУЩЕНКО* доктор філософських наук, професор,
дійсний член НАПН України, член-
кореспондент
НАН України,
заслужений діяч науки і техніки України,
ректор Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова
- Григорій ТОРБІН* доктор фізико-математичних наук, професор, проректор
з наукової роботи Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
- Ростислав ДРАПУШКО* кандидат філософських наук,
професор, проректор з науково-
педагогічної роботи (адміністративно-
господарської діяльності) Українського
державного університету імені Михайла
Драгоманова
- Володимир ЛАВРИНЕНКО* кандидат філософських наук, професор,
проректор з міжнародних зв'язків Українського
державного
університету імені Михайла Драгоманова
- Роман ВЕРНИДУБ* доктор фізико-математичних наук, професор,
проректор з навчально-методичної
роботи Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
- Алла ЯРОШЕНКО* доктор філософських наук, професор, декан

- Факультету соціології та соціальної політики
Українського державного університету імені
Михайла Драгоманова
- Тетяна ГОЛУБЕНКО* кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
соціальної освіти та соціальної
роботи,
заступник декана з наукової роботи та
міжнародних зв'язків факультету соціології та
соціальної політики УДУ імені Михайла
Драгоманова
- Василь КАРИЧКОВСЬКИЙ* доктор педагогічних наук, професор кафедри
позашкільної освіти факультету соціології та
соціальної політики УДУ імені Михайла
Драгоманова
- Дар'я БИБИК* доктор філософії в галузі соціальної роботи,
доцент кафедри соціальної освіти та соціальної
роботи факультету соціології та соціальної
політики УДУ імені Михайла Драгоманова
- Микола БУЛАТЕВИЧ* кандидат соціологічних наук, доцент кафедри
соціології та публічних комунікацій факультету
соціології та соціальної політики УДУ імені
Михайла Драгоманова
- Марина СОЛЯНИК* кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри соціальної освіти та соціальної роботи
факультету соціології та соціальної політики
УДУ імені Михайла Драгоманова
- Андрій ЗАМОЖСЬКИЙ* викладач кафедри соціальної політики
факультету соціології та соціальної політики
УДУ імені Михайла Драгоманова
- Наталія ПОЛУЙКО* голова Студентського наукового товариства
Факультету соціології та соціальної політики
Українського державного університету імені
Михайла Драгоманова

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, що присвячена 190-річчя УДУ імені Михайла Драгоманова (24 квітня 2024 року). Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2024, 115 с.

У збірнику подано тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА: ВИКЛИКИ ЧАСУ», в яких висвітлюються результати досліджень науковців та практиків щодо актуальних питань соціальної політики, соціальної роботи, соціальної педагогіки, позашкільної освіти, соціології, сучасних концепцій, технологій, стратегій в умовах сьогодення в Україні.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. Відповідальність за зміст, достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники та/або рецензенти, які рекомендували матеріали до публікації.

СЕКЦІЯ 3. ПРІОРИТЕТИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ТА СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЙ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Вайнола Р.Х.

*доктор педагогічних наук, професор
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9754-6178>
vainola@ukr.net*

ТЕХНІКИ КОУЧІНГУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Відомо, що період навчання у закладі вищої освіти є вирішальним у професійному та особистостісному становленні молоді людини. Одним із шляхів оптимізації професійної підготовки майбутніх соціальних працівників та соціальних педагогів є впровадження практик суспільно орієнтованого навчання, залучення до волонтерства та активної участі у громадському житті, підготовка до вирішення соціально значущих проблем українського суспільства. Саме тому відбувається актуалізація нових технік та методик формування соціальної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери, що забезпечують розвиток соціальної зрілості, відповідальності та активності.

Дана проблема досліджувалася в аспектах: професійної підготовки майбутніх соціальних працівників та педагогів (О. Безпалько, І. Зверева, А. Капська, О. Карпенко, І. Ковчина та ін.); організації освітньої діяльності на засадах освітньо-орієнтованого навчання (О. Матвієнко, Р. Сопівник, В. Тернопільська, Н. Чернуха, С. Харченко та ін.); визначення ресурсів інноваційних технік в професійній підготовці соціальних працівників (З. Бондаренко, Н. Заверіко, Т. Лях та ін.)

Проте в теорії та практиці професійної підготовки майбутніх соціальних працівників та соціальних педагогів не знайшло повного відображення питання застосування технік коучінгу, виявлення їх можливостей для оптимізації розвитку загальних та фахових компетентностей здобувачів освіти.

Сучасні зміни в практиці роботи закладів вищої освіти, змішаний формат освітнього процесу створюють нові умови для розвитку та апробації нових методів, до яких належить, зокрема, коучінг.

Коучінг передбачає допомогу коучера правильно встановити мету, знайти найкращий спосіб досягнення цієї мети та розкрити внутрішній потенціал людини для її досягнення. Коучер не говорить людині, що вона повинна зробити

для досягнення поставленої мети, а задає питання, через відповіді на які людина самостійно знаходить рішення. Ми визначатимемо коучінг як освітню техніку, за допомогою якої ми здійснюємо підтримку та допомогу на шляху до мети.

Одним із основоположників коучінгу у бізнесі вважається Джон Уїтмор (John Whitmore). Коучінг дослідник визначав як мистецтво вчити не навчаючи, наголошував, що у випадку застосування технік коучінгу людина не залежить від більш досвідченої людини, яка передає свої знання, а залежить сама від себе [3].

Обґрунтовуючи значення особистості коуча як наставника для студентської молоді, Р. Сопівник, зауважує, що покликанням коуча стає формування особистісних, соціально важливих якостей підопічних і особливу увагу потрібно приділяти формуванню ціннісного ставлення до дійсності, яка є емоційно-позитивною оцінкою та виявляється у суспільно корисній діяльності суб'єкта» [2, с. 174].

Більшість дослідників питання коучінгу визначають, що в його основу покладено п'ять основних принципів: людина може все, немає людини, що не здатна досягти своєї мети; у людини є сила для досягнення поставленої мети; всі дії здійснюються з позитивними намірами; людина постійно змінюється і це нормальний процес розвитку особистості; людина завжди прагне вибрати оптимальний варіант з доступних їй можливостей [1].

Дослідники визначають одинадцять ролей коучера в освітньому процесі: посередник у змісті навчання (експертне втручання у зміст навчання, де коуч виступає гідом у навчальній програмі студента); посередник у визначенні мети навчання (допомога у розвитку навчальних навичок, рефлексії щодо аудиторного навчання); посередник у процесі навчання (допомога в управлінні часом та надання підтримки у стратегії навчання); консультант (допомагає студентові увійти у процес навчання та підтримує його у процесі); оцінювач (надання зворотного зв'язку щодо успіхів у навчанні, досягненні та виконанні завдань); технолог (допомога в освоєнні технологічних аспектів у навчанні); «ресурсний центр» (ідентифікує та локалізує точки росту студента та допомагає набути ресурси для подальшого навчання); менеджер або адміністратор (підтримує організацію навчання на курсі, веде облік та перевіряє зарахування студента); дизайнер (має можливість втручання у зміст або модулі курсів студента та пропонувати певні зміни до них, задля виконання певних педагогічних завдань); студент (коуч не завжди є на вищому шаблі, а разом із своїм студентом вивчає новий для себе курс); дослідник (досліджує власний досвід у якості е-тьютора на основі рефлексії) [1].

Таким чином, ми визначатимемо коучінг як дієву техніку професійної підготовки майбутніх соціальних працівників та соціальних педагогів, що має на меті розвивати нові навички та поведінку шляхом відкриття внутрішнього потенціалу та розвитку продуктивності особистості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Розвадовська Т. В., Вайнола Р. Х. Формування відповідальності студентської молоді засобами наставництва: методичні рекомендації / за заг. ред. Р. Х. Вайноли. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2021. 100 с.
2. Сопівник Р. В. Виховання особистості майбутнього фахівця агропромислової галузі крізь призму функцій наставника академічної групи. Науковий вісник НУБіП України. Серія: Психологія. Педагогіка. Філософія. 2015. № 220. С. 172 – 182.
3. Whitmore J. Coaching For Performance. The Prinseples and Practice of Coaching and Leadership. London – Boston: Nicholas Brealey Publishing, 2017. 276 p. URL: <https://archive.org/details/CoachingForPerformanceThePJohnWhitmore> (дата звернення: 19.04.2024).

Дудка О.О.

*здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності «Соціальна робота»
Факультету соціології та соціальної політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Голубенко Т.О.

*доцент кафедри соціальної освіти та соціальної роботи
Факультету соціології та соціальної політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-3042-888X>
t.o.holubenko@npu.edu.ua*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ У ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Соціальна робота як наукова й професійна сфера постійно пристосовується до потреб і викликів сучасності. Потреби людей, які опиняються у складних життєвих ситуаціях, змінюються з часом, що змушує соціальну систему захисту населення шукати нові підходи. Це також стосується соціальної роботи з людьми